

(א) [לעיל מג.ג.] (ב) [מבנות ספ: לה: ב"ק לה: ב"מ טו: ק"י: ב"ב קמג:א.] (ג) [לעיל לה:א.] (ד) [לעיל לה: ע"ש תענית ג: מ"ק ג: ונחמיס ק"י: (ה) [שנת מו. מ"ק ג: קדושין לג. מולין כא.]: (ו) [ב"ק קח: (ז) כסא"ל: ומכוסים ל"ד, (ח) ר"ש"ל,

תורה אור השלם

1. וקלחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פתת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים: וירק כג מ ק"י: א. ארן דניאל די שמה בלשטשאצ' אשתומם פשעה חדר ורעיהו יבוללה ענה מלכא ואמר בלשטשאצ' הלמא ופישרא אל יבחרך ענה בלשטשאצ' אומר קרי הלמא לשאך ופשרה לערך: דיאל ד טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אבי לרבה מאי שנה:

גליון הש"ס

גמ' שבחום וחזרו ויסדום. שנת דף קד ע"א מנילה דף ג ע"א:

מוסף רש"י

שתיים אחת ללולב ואחת למקדש. למדך שערך שמי מזה של ערבה. אחת להגדה בלולב ואחת למקדש לקוף את המזבח (רש"י ד"ל). עשר נטיעות. המפוזרות בתוך בית סאה, חורשין כל בית סאה ערב שביעית עד ר"ה. אפי"ז לשאר שנות לין חורשין לפני שביעית לין חורשין והואיל אס אין חורשין סניגן מפקדין (תענית ג. ובעי"ז חורש ג. ובי' לעיל ד. בארובה). ערבה. למקדש, המזבח (חורש עם) למקדש, דלילו ערבה ללולב חוקף שנת (לעיל ד.). וניסוך המים. לתמידין של שנה שבעת ימי הסג כדלמריין לקמן (מת). והסג מפרש כי"ז מנסין, בין מים צין יין, וכל קרבנות כל ימות השנה לין נסכים אלא יין, חוץ מן הסג בתמיד של חמר שערך שני ניסוכין (לעיל ד.). הלכה למשה מסיני. אלו ששה גשלו צבית המרשע מנין להס מן המורה והסינו שהלכה למשה מסיני הם ששת המרשע והרשע כסדר ששמיים, וכן שבעים וחמשים ומחמין (לעיל ה:) שנת השומע וסדרן כסדר ששמיים וכן כלל מקום (לעיל ד.). אשתומם מתקב מה ענה (חורשין בא. וע"י דניאל ד טו). דלכות אמרי. שלכם הייתי אומר, מורה של בני א"י היא, דילהון היא. של בני צבל (ב"ק ק"ח).

לדידו נמי לא דחי שלל לעשות ישראל אגודות אגודות ונראה כשתי תורות לדלידן לא דחי לולב שבת: **בגבולין**. מוליכין לציב הכנסת וכולהו בזמן הבית דהו כולהו צרין וסמוכים להיות צ"ד ויודעים אימת הוקבע החדש אבל עתה משחרב בית המקדש אין לולב דוחה שבת אפי' לצני א"י: **דלא עבדין לה שבעה**. אבל יוס אחד מיהא עבדין כדלמריין לקמן (עמוד ב) צ"ח צר לדוק והוא היה לאחר חורבן ששרי ר' לדוק אציו צימי ר' יוחנן בן זכאי וצימי ר"א ור' יהושע ור"ג היה כדלמריין בצבורות (ד' לו). כלום חלקנו צין חצר לעס הארץ והוא היה השואל: **למאן**. אליצא דמאן קאמר ערבה דרצנן: **עיקר**. יוס אחד מיהא יש לו שורש אבל ערבה אין לה שום שורש מן המורה בגבולין: **כהניס צעלי מומין**. אף הם דוחקים ונכנסין להקיף צרגליהם וערבה צימס ואל"ל להקיף שלא יכנסו צין האולם למזבח וכל השנה אסורים ליכנס שם כדלמריין צממכת כליס צפרק ראשון: **מי אמרה**. השתא ס"ד דה"ק מי אמרה שהיא חוצה וקאמר ללאת צה ידי חוצה ולהאי פריך מאן אמרה צממיה: **מי אמרה צנטילה**. ומהא חוצת כהניס דקאמר ללאת: **דלמא צוקיפה**. וכהן אחד זוקפה ע"י הכל ואין חוצה על כולם: **יסוד צביאים הוא**. תקנת צביאים אחרונים מני זכריה ומלאכי שהיו מממקני תקנות ישראל צבאשי כנסת הגדולה: **מהג**. הנהיגו את העם ולא תקנו להם ונפקא מינה דלא צביא צרכה לילכת למימנר וזינו דלפי"ז צבלל לא תסור ליתא: **ומי א"ר יוחנן**. יסוד צביאים היא והא הלכה למשה מסיני היא: **שכחום**. צבלות צבל שכחו את המורה והמנות צמקת וחו נשכחה לגמרי: **וחזרו**. צביאים אחרונים: **ויסדום**. ע"פ הדבור: **והא"ר יוחנן דלון אמרי דלפון היא**. רצ הכנה היה מתלמדי רצ והיה חריף מאלד וצרח לא"י לפני ר' יוחנן צממית מרדין (ה) [שהרג אלדס אחד] כדלמריין צפרק צמרא דצ"ק (ד' קח). והוארך אומר ר' יוחנן לצני א"י סבור הייתי שחורה שלכם שלא גליתם מארצכם ולא היה לכם טירוף הדעת אבל ראיתי שהיא של בני צבל שצ"פ שגלו עמדה להס חכמת המרשע ומינייהו וניסוך המים הלכה למשה מסיני (מ"ב ד) הכל צבורים עושי מלחמה ותינח צסדר עולם וכי מה צבורה עושין צני אדם הנמויין צשלשלאות של תורה אלמא ס"ל ר' יוחנן דלא

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מד.

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי פ"ו מהל' לולב הלכה ז' יח סגן עשין מזל טושי"ע א"ח ס' תרנח סעיף ב: יב א מיי עס הלכה כב:

רבינו חננאל

מדת' כל העם מוליכין את לולביהן לכנסת ומשנה אחרת כל העם להר הבית, ואוקימנא להו הא דתני בהר הבית בזמן שבית המקדש [קיים] והא דתני בכנסת בזמן הזה. ודחינא לא תרריהו בזמן בית המקדש, והא דתני בהר הבית במקדש, והא דתני בכנסת בגבולין וזלתי ירושלים, פ"י כשאר מדינות. ותרייהו השתקף קיי. ועל זה הפסוק ליה שמרנה זו קבלנו, כי היא שראו שחל יום שבעי של ערבה שבת, בזמן שלא נתקבעו השנים בחוקין כגון יסוד השמר. וירושלמי ר' סימון מפקד לאלין דמחשבין יהובן דעמבון כי הכי דלא תעברון לא תקיעתא ולא ערבתא בשבת. ואין תרחיקון, עברון תקיעתא בשבת ולא תעברון ערבה בשבתא. אמר ליה אבי לרבא מאי שנה לולב דעברין ליה זכר למקדש, ומאי שנה ערבה דלא עברין, ואסיק לולב דאית ליה עיקר מן התורה כפי עצמה בגבולין, לא עבדין לה זכר למקדש. אמר ר' לוי כהניס בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבח, כשמקיפין את המזבח, כדי לצאת בערבה. אמר ליה ר' יוחנן מי אמ' בטיילה דלמא בוקיפה. פ"י זה שהיו מקיפין שבעה עשרים בלולב היה ולא ערבה, כאשר אמר ר' אלעזר בראש השמועה, מי אמרה בבעלי מומין דלמא כהניס, הכל צבורים עושי מלחמה ומניח צסדר עולם וכי מה צבורה עושים צני אדם הנמויין צשלשלאות של צברול אלא שהיו צבורים צמלחמתה של תורה אלמא לר' יוחנן לא נשתמחה תורה צבלות צבל כך צקונטרס וקשה רצינו תס אטו מי לא אשכחן פ' הצונה (שנת קד. וסס) גצי מנצפ"ן שכחום וחזרו ויסדום ולא פריך הכי ועוד אטו משום דהס צני תורה א"א שישתכחו תורת ערבה ורצינו חננאל גרס ללכון אמר דלהון היא ומפרש רצינו תס שהיה ר' יוחנן אומר לתלמידיו שהיו לפניו מצבל אחד משלכם אומר דהוא צניסיהם בששי ונסיכה בשביעי כמשפטם, מ"ם י"ד מ"ם, מ"ם. מכאן לניסוך המים מן התורה. איתמר ר' יוחנן אמר ערבה יסוד נביאים היא. כלומר הנביאים חזרו אותה ונ"א אותם] לעשות כך. ר' יהושע בן לוי אמר מנה נביאים היא, כלומר הוראה בלא תיקון. [נ"א: בלא הוראה ובלא תיקון]. ואקשינן איני והא אמר ר' יוחנן הלכה למשה מסיני. פ"י ובין שהלכה למשה מסיני, אמאי צריכה הוראת נביאים ותיקנת, והלא מתוקנת ועמדת היא. ופריך הכי נמי, מיהו שכחיה וחזרו הנביאים וחזרו לון ההלכה ויסדוה

אמר ר' יהוה מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמרי לדידהו נמי לא דחי ואלא קשיא הני תרתי דתנא חדא (ב) כל העם מוליכין את לולביהן להר הבית ותני' אידך לבית הכנסת ומתריצין כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים לא אידי ואידי בזמן שבית המקדש קיים ולא קשיא כאן במקדש כאן בגבולין א"ל אביי (ב) לרבא מאי שנה לולב דעברין ליה שבעה זכר למקדש ומאי שנה ערבה דלא עבדין לה שבעה זכר למקדש א"ל הואיל ואדם יוצא ידי חובתו בערבה שבלולב א"ל ההוא משום לולב הוא דקא עביד ליה וכי תימא דקא מגבה ליה והדר מגבה ליה (ג) והא מעשים בכל יום דלא קא עבדין הכי אמר רב זביד משמיה דרבא לולב דאורייתא עבדין שבעה זכר למקדש ערבה דרבנן לא עבדין לה שבעה זכר למקדש למאן אילימא (ד) לאבא שאול האמר י ערבי נחל כתיב שתיים אחת ללולב ואחת למקדש אי לרבנן הלכתא גמירי לה (ה) דא"ר אסי א"ר יוחנן משום ר' נחוניא איש בקעת בית חורתן עשר נטיעות ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני אלא אמר רב זביד משמיה דרבא לולב דאית ליה עיקר מה"ת בגבולין עבדין ליה שבעה זכר למקדש י ערבה דלית לה עיקר מן התורה בגבולין לא עבדין שבעה זכר למקדש אמר ר"ל כהניס בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבח כדי לצאת בערבה א"ל ר' יוחנן מי אמרה מי אמרה הא איהו אמר דא"ר אסי א"ר יוחנן משום ר' נחוניא איש בקעת בית חורתן עשר נטיעות ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני אלא מי אמרה דלמא בוקיפה מי אמרה בבעלי מומין דלמא בתמימים אתמר ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמר ערבה יסוד נביאים וחד אמר ערבה מנהג נביאים תסתיים דר' יוחנן הוא דאמר יסוד נביאים דא"ר אבהו א"ר יוחנן ערבה יסוד נביאים הוא תסתיים א"ל ר' זירא לר' אבהו מי א"ר יוחנן הכי והא"ר יוחנן משום ר' נחוניא איש בקעת בית חורתן עשר נטיעות ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני (ו) אשתומם כשעה חדא ואמר שכתחום וחזרו ויסדום ומי א"ר יוחנן הכי והא"ר יוחנן דלכון אמרי דלהון היא ל"ק כאן

רצ הגנא שעלה מצבל דלהון היא משלכם היא ערבה כלומר שהיא מנהג נביאים שהיו רגילין לדבר לתלמידים שצבצבל וכן מ"ת שצבצבל לתלמידים שמא"י כדאשכחן לקמן (דף מט.) רב חייה צר רצ (אשי) שהיה מצבל דאמר פוחת צה ארבעה דמיירי לצני א"י ור' יהושע בן לוי שהיה מא"י דאמר יסוד נביאים ודלהון היא משמע דמנהג הנביאים ולא יסוד והשתא נמי ניחא פרק המגרש (גיטין דף פד:) אמתי' דריצ' ישעה יעלנו הימנה ויחזרו ויסדו לה דלמא חוקיה רצ"ח היא שצמריין כן פרק הזורק (שס דף עח.) גצי כנסי שטר חוב זה ור' יוחנן אמר אפי' תימא רצי דילכון אמרי שאני הכא הואיל וקנאטו ליפסל צו ופי' שם צקונט' דר' חייה וצניו עלו מצבל כדלמריין לעיל צסוף פ"ק (דף ב.) וחוקיה צנו של ר' חייה היה ואל"ל ר' יוחנן אחד משלכם דהוא רצ כהנא שעלה מצבל כמותו אומר דאיתא אפי' כר' וקשה והלא חוקיה רצו של ר' יוחנן היה כדמוכח פרק אלו קשרים (שנת דף קצב:) וכשעלה רצ כהנא היה ר' יוחנן ראש ישיבה כדמוכח בהגולל צתרא (ב"ק דף קח.) וחקן גדול היה דמסרחו ליה צצניה וסתמא לא היה ר' יוחנן ראש ישיבה כל ימי חוקיה רצו ופע"ג דאשכחן צהקומן רצה (מנחות דף ג.) וסס) דכשעלה רצ כהנא אשכחניהו לצני ר' חייה דיתצי וקאמרי עשרון שחלקו והניחו צציסא ונגע טבול יוס צצחת מהן מהו שמה פעמיים עלה אחת צימי חוקיה ואחת צימי ר' יוחנן כששאל ממנו ר' יוחנן כל ספיקי דה"ל ולפירוש ר"ת ניחא לתלמידיו שצבצבל היה אומר ר' יוחנן דלכון אמרי אפי' תימא ר' ודכוותיה אשכחן פ"י אין מעמידין צירושל' דא"ל ר' יוחנן לר' חייה צר אצא הלץ תלת מילין סלקון מן צצציון:

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

אמר ר' יהוה מי אמרה.

רצוהו נמי לא דחי. לעיל: **כהניס בעלי מומים**. ה"ה דהוה מני למימנר ופרועי ראש דתרוייהו אסירי אי לאו משום ערבה דמתנן פ"ק דכלים (מ"ט) צין האולם ולמזבח מקודש הימנו שאין צעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם: **אמר ר' יהוה** מי אמרה. סלקא דעמיה דה"ק מי אמרה שהיא חוצה לאורייתא ואתיא ודחיא מעלות מרצנן דלמא רצנן היא דלא דחינן מעלות מרצנן משום תקנתא מרצנן ולכך פריך הא איהו אמרה ומשני מי אמרה שהיא צנטילה דלמא צוקיפה וכיון דאין מקיפיה את המזבח ולא צניי אלא צוקיפה צעלמא אחד זוקף ע"י כולן א"י צעלי מומין אפסר להו לזוקף צשאר רשות ולא יכנסו צין האולם ולמזבח ואפי"ז מימני לומר צנטילה כדלמסקין לעיל דאיתומצ מ"ד צוקיפה מי אמרה צצעלי מומין דלמא אין הלכה למשה מסיני אלא צממימין הראוין לעבודה כמו שאין הלכה למשה מסיני צורים אלא צכהניס דצחא מודית מדלא אמרת זריס נכנסין ולפי שיטה זו דפרי' דמעלה מרצנן היא קשה ללצבא שאלו דליף (לעיל דף ג.) ערבה של מזבח מדכתבי ערבי אמאי צכהניס דלמא אפי' צישראל כמו ערבה דלולב וי"ל דשמא הקפת מזבח צכהניס ושאר ישראל צעורה צלא הקפת: **והא"ר יוחנן דרצון אמרי דלהון היא**. רצ כהנא מתלמדי

(ב) צ"ל דלכון אמר וכ"כ המוס' להדיא כפן צ"ה והא גסם רצינו דגסם דילכון אמר.

להן, ונתקיימה יסוד נביאים. נתברר כי דברי ר' יוחנן שאמר יסוד נביאים היא, כלומר יסודה נביאים כי היא הלכה למשה מסיני קאמר. איני והאמר ר' יוחנן לחוקיה בנו של ר' חייה שהוא בבלי, ולכון (ל) אמר(י). כלומר רב כהנא החכם שלכם שהוא בבלי אמר, דילהון היא. פ"י החכם שלכם אמר לי כי ערבה מדרבנן היא ואינה לא יסוד נביאים ולא הלכה. וישנן לא קשיא